

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2013:B17

Ladugård på Torpa prästgård 3:3

Takomläggning inom ramen för Länsstyrelsens projekt Utvald miljö

Antikvarisk medverkan

Torpa prästgård 3:3
Torpa socken
Västmanlands län

Fredrik Ehlton

Ladugård på Torpa prästgård 3:3
Takomläggning inom ramen för Länsstyrelsens projekt
Utvald miljö

Antikvarisk medverkan

Torpa prästgård 3:3
Torpa socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM130081

Fredrik Ehlton

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2013

Omslagsfoto: Fredrik Ehlton, Fotonr: Vlm_kmvFE-3933

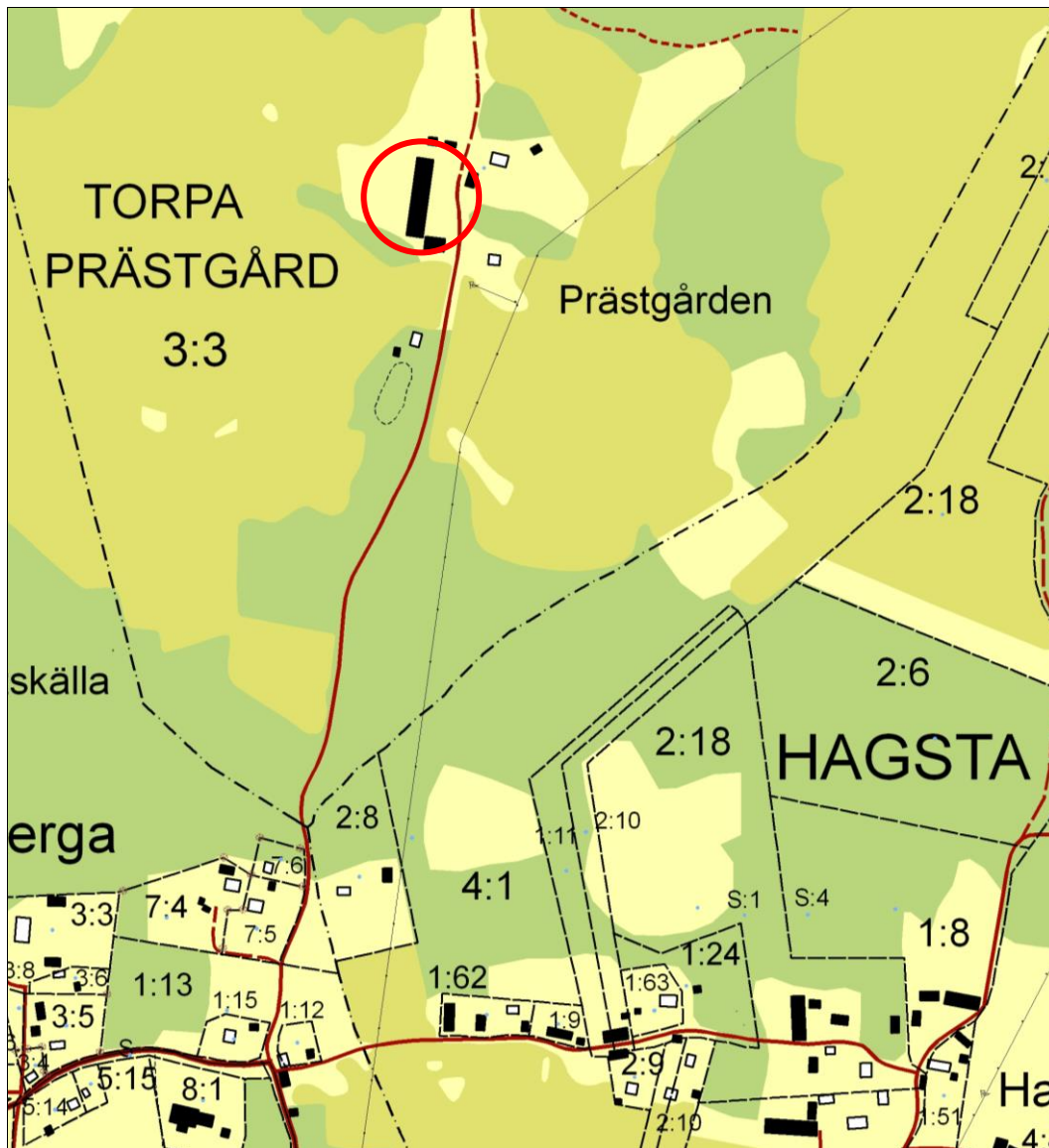
Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Fredrik Ehlton, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-74-6

Inledning

Fastigheten ligger strax norr om Torpa kyrka i det öppna jordbrukslandskapet mot sjön Galten. Fastighetsägaren har sökt bidrag för omläggning av ladugårdens tak inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns projekt *Utvald miljö*. Länsstyrelsen beviljade bidrag till åtgärderna i beslut med jnr 2013-2027. För antikvarisk medverkan svarade Västmanlands läns museum genom antikvarie Fredrik Ehlton som även har sammanställt rapporten.

Aktuell byggnad ligger i Torpa strax utanför Kungsör. Den aktuella byggnaden är inringad med röd ring. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004. Skala 1: 5000.

Historik och beskrivning

Torpa prästgård var kyrkoherdeboställe fram till 1920 då den siste prästen flyttade. År 1934 började nuvarande fastighetsägares farfar arrendera gården, arrendet togs över av sonen 1948 och nuvarande fastighetsägare tog över 1986. Gården friköptes från kyrkan år 2000. Gårdens ålder är okänd men den aktuella ladugården är uppförd 1890 och det förra bostadshuset uppfördes förmodligen vid sekelskiftet 1900. Det nuvarande bostadshuset uppfördes 1954. På häradsekonomiska kartan från 1905-11 finns den aktuella ladugården med. Norr om denna finns en loge i vinkel. Denna brann ned 1928 och då uppfördes en ny loge i förlängningen av ladugården.

Den aktuella byggnaden är enligt fastighetsägaren uppförd 1890. Den nedre våningen, ladugårdsdelen, är av murad natursten med skolning av småsten samt hörnkedjor av råhuggen gråsten. Den övre våningen, skullen, är i stolpverk klädd med stående panel. Det ursprungliga halmtaket finns kvar under dagens tvåkupiga lertegel.

Byggnaden är imponerande till sin storlek och en tydlig markering av gårdens välstånd historiskt och ett viktigt karaktärsdrag i gårdsmiljön. Att gårdens framgång och ekonomiska bärkraft har manifesterats i stora och påkostade ekonomibyggnader är av ett samhällshistoriskt intresse. Byggnadens utformning med den murade naturstenen, panelens dekorativa avslut tillsammans med spetsiga ventilationsöppningar och småspröjsade fönster på gaveln ger byggnaden ett mycket tidstypisk uttryck.

Byggnadsvårdsåtgärder

Halmtaket hade sjunkit ner längsmed takstolarna och på så sätt var nocken blottad och saknade undertak. Dessutom var tegelpannorna lagda så pass glest att regn och snö läckte in och orsakade vattenskadorna på höskullen.

Genomförda åtgärder:

- Tegelpannorna plockades bort och återanvändes, ersättning och komplettering gjordes med begagnat tegel på takfallet mot baksidan.
- Oljehärdad board lades på halmtaket
- Ny läkt 45 (45 mm x 70 mm)
- Nya vindskivor och takfotsbrädor spikades på ladugården
- I samband med att ställningen stod på plats målades fasaden om med röd slamfärg

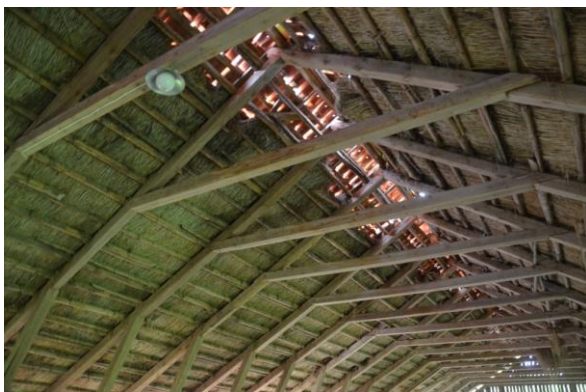
Bilder före åtgärderna

Ladugården innan åtgärderna. Vlm_kmvFE-2995

Rötskadad vindskiva. Vlm_kmvFE-2994

Nocken låg öppen då halmtaket glidit ned på takstolarna. Vlm_kmvFE-2990

Teglet låg glest och glipade. Vlm_kmvFE-2993

Anslutningen mellan ladugården och logen vad gjord med en plåtlist. Vlm_kmvFE-2996

Tegelpannor låg snett och glipade. Vlm_kmvIM-2667

Bilder efter åtgärderna

Ladugården efter åtgärderna. Vlm_kmvFE-3933

Ladugården under pågående arbetet, ställningen håller på att plockas ned. Vlm_kmvFE-3920

Nya vindskivor spikades på byggnaden. Vlm_kmvFE-3918

Oljehärdad board lades på halmtaket. Vlm_kmvFE-3929

Höskullen efter genomförda åtgärder. Vlm_kmvFE-3931

Ny takfotsbräda. Vlm_kmvIM-3917

Resultat

Omläggningen av tegeltaket har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM130081
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	3-13-106
<i>Länsstyrelsen Jnr:</i>	2013-2027
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Torpa prästgård 3:3
<i>Landskap:</i>	Södermanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Torpa
<i>Kommun:</i>	Kungsör
<i>Beställare:</i>	Länsstyrelsen Västmanland
<i>Fastighetsägare:</i>	Hans Barkselius Torpa prästgård 736 92 Kungsör
<i>Entreprenör:</i>	MXM Bygg AB Fältnästargatan 9 721 35 Västerås
<i>Antikvarisk medverkan:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk expert Fredrik Ehlton Karlskatan 2 722 14 VÄSTERÅS Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tfn: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-74-6